

Vrijdag 8 november 1918 – ochtendeditie

Duitsland en de onderhandelingen.

Berlijn, 7 november. Officieel: Het volgende draadloze bericht is vannacht van Duitse zijde verzonden.

Het Duitse opperbevel, in opdracht van de regering aan maarschalk Foch: nu de regering in opdracht van de president der Verenigde Staten is verwittigd dat maarschalk Foch is gemachtigd om geaccrediteerde vertegenwoordigers van de Duitse regering te ontvangen en hun de wapenstilstandsvoorwaarden mede te delen, zijn de volgende gevolmachtigden benoemd, generaal der infanterie Gründel, staatssecretaris Erzberger, gezant graaf Oberndorff, generaal von Winterfeldt en kapitein ter zee von Selow.

De gevolmachtigden verzoeken om een draadloze mededeling, waar ze maarschalk Foch kunnen ontmoeten. Ze zullen door commissarissen, tolken en ondergeschikt personeel worden vergezeld en in auto's op de aan te wijzen plaats komen. De Duitse regering zou het om menslievende redenen op prijs stellen, als met de aankomst der Duitse delegatie aan het front der geallieerden voorlopig een wapenrust zou kunnen intreden.

(Het antwoord van Foch werd al in het vorige avondblad gemeld. Redactie)

Berlijn, 7 november. Het Berliner Tageblatt meldt: de vertegenwoordigers van Duitsland, die gisteren Berlijn verlieten, zullen waarschijnlijk morgen in het hoofdkwartier van maarschalk Foch aankomen. De onderhandelingen zullen meteen beginnen. Men moet er zich op voorbereiden, dat ze enige dagen zullen duren. Niemand twijfelt er meer aan, of ze tot een resultaat zullen leiden en de afkondiging van de wapenstilstand ten gevolge hebben.

De Duitse vertegenwoordigers voor de vredesonderhandelingen zijn nog niet benoemd en tot nu toe is daarover nog niet officieel beraadslaagd. Voor tamelijk zeker kan men aannemen, dat graaf Bernstorff, die enige dagen geleden uit Constantinopel te Berlijn is aangekomen, van de afvaardiging deel zal uitmaken. De vele ontwikkelingen over kuiperijen en ondernemingen van leden van het Duitse gezelschap en agenten hebben waarschijnlijk geen invloed kunnen oefenen op de kijk, die men te Washington op graaf Bernstorff had, daar men er kan weten, hoe weinig deze voorvallen met zijn politiek klopten. Kuehlmann schijnt, vertrouwd als hij is met de Engelse verhoudingen, als lid der deputatie in aanmerking te komen. Dat de medewerker van de vrede van Brest Litovsk een geschikt vertegenwoordiger bij de onderhandelingen zou zijn, achten we aan gerechte twijfel onderhevig. In de eerste plaats komt het er op aan, dat de vredesdeputatie werkelijk als vertegenwoordiging van het Duitse volk, van het nieuwe Duitsland optreedt en kan optreden. Bij de samenstelling moet men daar vooral het oog op houden.

Frankfurt, 7 november. Volgens bericht uit Berlijn komt de Duitse afvaardiging op zijn vroegst vandaag in het hoofdkwartier van Foch aan. Ze heeft in de eerste plaats tot taak, over de wapenstilstand te onderhandelen. Men veronderstelt, dat de vredesonderhandelingen zich rechtstreeks hierbij zullen aansluiten.

De bladen stellen vast, dat de vernedering, welken de Duitsers vandaag zullen oplopen, als ze zich met de witte vlag bij de voorposten aanmelden, onmiskenbaar met de bezegeling van de Duitse nederlaag gelijkstaat.

Uit bezet België.

Brugge, 6 november. De Belgische regering heeft uit Brussel vernomen, dat er in weerwil van de Duitse bezetting tal van geestdriftige betogingen zijn gehouden.

De parlementsleden hebben een commissie benoemd, die heeft besloten, de regering geluk te wensen met haar weldadig optreden en zich intussen met alle lopende zaken bezig te houden.

Ze bestaat uit vier Walen en vier Vlamingen, onder wie de oppositieleiders Anseele en Masson.

Vrijdag 8 november 1918 – avondeditie

Een ultimatum van de Duitse sociaaldemocratische partij.

Berlijn, 8 november. De Vorwärts bevat een manifest, waarin medegedeeld wordt, dat de besturen der sociaaldemocratische Rijksdagfractie en de sociaaldemocratische partij de rijkskanselier de eis hebben gesteld, dat de keizer zowel als de kroonprins uiterlijk heden, vrijdagmiddag, zullen aftreden. Wordt aan deze eis niet voldaan, dan zullen de sociaaldemocraten uit de regering treden.

De Duitse gedelegeerden bij Foch.

Parijs, 8 november. De Duitse gedelegeerde zijn aangekomen op de door maarschalk Foch aangewezen plaats.

Parijs, 8 november. Het volgende draadloos bericht is door de Duitse gedelegeerde aan hun regering gezonden:

De Duitse gevolmachtigden voor de wapenstilstand aan de rijkskanselier en aan het opperbevel van leger en vloot:

De gevolmachtigden ontvingen vrijdagochtend in het hoofdkwartier der geallieerden de voorwaarden voor de wapenstilstand met de sommatie, dat deze moesten worden aangenomen of geweigerd binnen 3 × 24 uur, welke termijn afloopt maandagochtend 11 uur Franse tijd.

Het Duitse voorstel tot een onmiddellijke voorlopige schorsing der vijandelikheden is door Foch geweigerd.

Een Duits koerier met de tekst van de voorwaarden voor de wapenstilstand is naar Spa gezonden, daar geen andere wijze van communicatie doelmatig was.

Verzoek de goede ontvangst te erkennen en de koerier met uw laatste instructies zo spoedig mogelijk terug te zenden. Het sturen van nieuwe gedelegeerden is vooralsnog onnodig.

Was getekend Erzberger."

Parijs, 7 november. Het Duitse opperbevel heeft door middel van een draadloos telegram aan maarschalk Foch laten weten, dat de commissie van gevolmachtigden, ten getale van tien personen, onder leiding van staatssecretaris Erzberger, vertraging heeft ondervonden, en niet eerder dan vanavond tussen acht en tien uur te Haudroy (2 km ten noordwesten van La Capelle) kan zijn. Dat is de plaats door maarschalk Foch vastgesteld voor de onderhandelingen.

Verder heeft het Duitse opperbevel medegedeeld, dat het bevel gegeven heeft aan het front het vuren te staken, en wel te beginnen hedennamiddag om drie uur.

De Franse pers over de wapenstilstand.

Parijs, 8 november. Saint-Brice maant in de Journal van heden nog tot voorzichtigheid aan. Hij schrijft: de Duitsers zijn besloten om voor geen gevaar terug te deinzen en mededeling te verkrijgen van de voorwaarden voor de wapenstilstand. Laten we voorzichtig zijn en uit de haast der Duitsers geen voorbarige gevolgtrekkingen maken. De bekendmaking van onze strenge eisen zou de weerstand kunnen opzweepen, indien een opleving van heldenmoed nog mogelijk is. De veronderstelling biedt zeker weinig waarschijnlijkheid, maar maant toch tot voorzichtigheid.

Berlijn, 8 november. Officieel: de Fransen, die ten noordwesten van Oudenaarde opnieuw op de oostelijke oever van de Schelde voet hadden gekregen, zijn in een tegenaanval weer over de rivier geworpen.

Tussen de Schelde en de Maas hebben we in de afgelopen nacht onze bewegingen volgens het plan voortgezet. Voor onze nieuwe linies ontwikkelden zich achterhoedegevechten, die ten zuiden van de weg Valenciennes-Bergen aan de Samber, ten noorden van Avesnes en op de Maasheuvels ten zuidwesten van Sedan een grote omvang kregen. Ze eindigden overal met het afslaan van de vijand. Tegen de avond stond de vijand ten oosten van La Capelle – ten zuidwesten van Hirson – ten zuiden van Signy l'Abbaye – bij Poix Terron en op de Maasheuvels ten zuidwesten van Sedan.

Ten oosten van de Maas gedeeltelijke gevechten in het bosachtig terrein ten westen van Brandeville.

Sas van Gent, 8 november. Sedert gisteravond 9 uur was hier een geringe opleving van het artillerievuur waar te nemen. Overigens geen actie.

Sas van Gent, 8 november. Vanmiddag om 1 uur was ik in Zelzate aan de oostzijde van het kanaal en sprak er met de Duitse bezetting van de versterkingen daar. Ze vroegen me wat er voor nieuws was, dat het artillerievuur gisteren de hele dag gestaakt bleef, of de wapenstilstand op handen zou zijn? Ik merkte op, dat er sedertdien toch nu en dan weer geschoten wordt. Ze stelden, dat dit niet veel beduidde. Gisteravond waren de geallieerden weer even begonnen en zij hadden geantwoord, en zo ging het met grote tussenpozen van beide kanten. Maar dat was om elkaar wakker te houden.

Toen opeens keerde een verkenningeskader van 20 geallieerde vliegtuigen in westelijke richting over Zelzate terug, zwak bestookt door afweergeschut en mitrailleurvuur.

Londen, 8 november. In antwoord op een vraag zegde minister Hope, die belast is met de zorg voor de krijgsgevangenen, in het Lagerhuis dat er aan het Britse westelijk front van 6 januari tot 5 november 200.000 gevangenen waren gemaakt. Hij was niet in staat om nauwkeurige cijfers te verstrekken over het aantal gevangenen door de geallieerden gemaakt. Doch het waren er ongeveer 140.000 door de Fransen, 50.000 door de Amerikanen en 15.000 door de Belgen.

Sas van Gent, 8 november. Gelijk bekend loopt de tweede Duitse linie over De Klinge en Sint-Niklaas. Sedert vanochtend zijn de Duitsers doende, de wegen naar De Klinge op te blazen.

Sas van Gent, 8 november. Na de vliegerverkenning, waarover ik reeds heb gemeld, heeft de Duitse bezetting de laatste dorpelingen uit Zelzate op Nederlands gebied overgebracht.

Van de Zeeuws Vlaamse grens.

Onze bijzondere correspondent te Sas van Gent meldt ons:

De Nederlandse dokter uit Maastricht, die wij als medegevangene te Assenede ontmoetten, is nog steeds niet terug. Het blijkt reserveofficier van gezondheid Eerdman de zijn. De commandant in Zeeland zal stappen doen tot zijn bevrijding.

De oorlogstoestand.

De Duitse onderhandelaars zijn gisteravond in de buurt van La Capelle bij Foch aangekomen. Het Duitse opperbevel schijnt in overweging te hebben gegeven, de aanvang van de onderhandelingen gepaard te laten gaan met een wapenschorsing (te onderscheiden van wapenstilstand).

Omtrent dit denkbeeld van een wapenschorsing is op het ogenblik niets met zekerheid bekend.

Voor het overige zijn de voorwaarden voor een wapenstilstand er naar omstandigheden voor Duitsland aanzienlijk op verbeterd. De voorwaarden immers zijn enige dagen geleden door de raad te Versailles vastgesteld. Deze raad wist toen nog niets van de nieuwe binnenlandse ontwikkeling in Duitsland, en heeft na die tijd hoogst vermoedelijk niets meer aan de voorwaarden kunnen veranderen. Terwijl dus de omstandigheden aanzienlijk veel slechter zijn geworden, zijn de voorwaarden dezelfde gebleven en dus betrekkelijkerwijze verbeterd. Als de Duitse onderhandelaars op de hoogte zijn van de laatste berichten uit Duitsland, dan zullen die hen ongetwijfeld tot de grootste spoed aanzetten.

Hamburg, Altona, Bremen, Wilhelmshaven en Cuxhaven, waarschijnlijk ook Tilsit, alsmede enige andere plaatsen aan de Oostzeekust, zijn in handen van de soldatenraden. Naar de bladen in enigszins vage vorm te vermoeden geven, hebben ook in Zuid-Duitse steden dergelijke omwentelingen plaats gehad. Gelukkig tot nog toe

zonder veel bloedvergieten. In Hannover moet ook de macht in handen der revolutionaire soldaten zijn, en misschien is dat de reden, dat de telegrafische gemeenschap tussen Holland en Berlijn is verbroken. Verbroken is wellicht niet juist uitgedrukt, want er komen wel telegrafische berichten uit Berlijn naar hier. Zo ook het telegram met de mededeling, dat de sociaaldemocraten een ultimatum hebben gesteld aan de regering ten aanzien van het aftreden van de keizer en het ontzetten van de kroonprins uit zijn rechten als troonopvolger. Als voor hedenmiddag zulks niet zou zijn geschied, gaan de sociaaldemocraten uit de regering. Dat zou in de tegenwoordige omstandigheden het uitbreken van een burgeroorlog betekenen en het is dus te hopen dat de keizer verstandig zal worden geadviseerd.

De actie van de (meerderheids)sociaaldemocraten moet eenvoudig opgevat worden als een uiterste poging, om de leiding van de beweging van onderop nog in eigen handen te houden en in rustige banen te leiden. Hoe ver die beweging ook al in Berlijn is gevorderd, is nog niet bekend.

Zoals gezegd, uit die eenzijdige storing van de telegraafische gemeenschap kan men geen zekere conclusies trekken, maar een telegram van onze correspondent te Berlijn, bereidt er – hoewel tussen de regels, dan toch zeer duidelijk – op voor, dat te Berlijn de toestanden van Bremen enzovoort zeer spoedig zullen kunnen aanbreken.

In "Vrij België" een artikel van Julius Hoste jr. onder de titel "De regering en de taalkwestie". Wij ontlene er de volgende stukken aan:

"In dit nummer verschijnt het verslag aan de koning over de "aanstelling van een commissie belast met de studie der vraagstukken, opgeworpen door het gebruik der landstalen".

De Nederlandse tekst van dit verslag is een nieuw erbarmelijk bewijs van het regeringsvlaams, dat het lezen van ons Staatsblad voor de Vlamingen tot een kwelling maakt.

Het komt hier nochtans niet op woorden aan: wel op de geest, die uit het gehele stuk spreekt. En waarachtig, indien de regering aldus in 1915 opgetreden was, dan ware er tot heil van het land veel niet gebeurd.

Opmerkelijk is het, hoe in bedoeld verslag naar aanleiding van artikel 23 der grondwet, dat de vrijheid der talen uitroept, van de stelling wordt uitgegaan, dat "de erkenning van het recht op het vrije gebruik der landstalen ijdel en bedrieglijk zou zijn, bijaldien de uitoefening hiervan in de werkkring der openbare machten door beperkingen op belemmeringen gekneld of zo niet praktisch onmogelijk gemaakt zou worden".

Over het "ijdele en bedrieglijke" van de wijze, waarop artikel 23 van staatswege uit werd opgevat en toegepast, zijn de Vlamingen sinds lang gesticht.

Het verslag van de regering wettigt tot het besluit, dat zij er op uit is met alle beperkingen, die voor het "vrije gebruik" van de Nederlandse taal in het Vlaamse land nadelig uitvallen, te breken.

De woorden van het verslag hebben geen zin, of ze betekenen: van staatswege uit herstel van de Nederlandse taal in onderwijs, bestuur, gerecht en leger.

En dan zou het ook best geweest zijn "het gedacht van de maker van de grondwet" (La pensée du constituant) maar beslist onverlet te laten, want die geest is op een al te treurige wijze gebleken, uit de besluiten van het voorlopig bewind, waardoor de Nederlandse taal werd weggecijferd.

"De regering drukt verder de hoop uit dat de voor- en tegenstanders van de Vlaamse Beweging, die het in den vreemde naar aanleiding van de taalkwestie aan de stok hadden op een wijze, die "al te gevaarlijk voor de goede faam van het land zou kunnen worden" (!) wat meer kalmte aan de dag zouden leggen.

Het gebrek aan ontzag voor een dergelijke officieel taaltje moet niet van aard zijn om aan de eerbied afbreuk te doen, die de aanmaning zelf verdient.

Maar wie wil veroordelen, moet zelf onaantastbaar zijn.

De vaders van het regeringstuk gelieven even voor de spiegel te gaan staan en zich af te vragen:

Waarom doen we slechts in 1918 wat de Vlamingen vroegen in 1915?

Waarom zijn de geruststellende verklaringen uitgebleven waartoe de regering grondwettelijk bevoegd was?

Waarom heeft het vier jaar geduurd alvorens een Vlaming in behoorlijke voorwaarden voor de krijgsraad kon verschijnen?

Waarom werd het regeringsgeld op onverantwoordelijke wijze misbruikt door heren, die in onkreukbare Vlamingen als Franck, Huysmans, van Cauwelaert, Streuvels, Verriest en zoveel anderen het Vlaamse volk willen treffen?

Waarom is de regering zelf zo lang schuldig gebleven, schuldig door onbegrip, schuldig door verzuim, schuldig door moedwil?

En wanneer onze regeerders daarover nadenken, dan zullen ze hun verslag aan de koning als hun eerste "mea culpa" tegenover het Vlaamse volk beschouwen, want ze hebben meestal niet eens als verontschuldiging gezondigd te hebben uit liefde.

We betreuren, dat de regering in zulke ongelukkig gekozen woorden verklaart te handelen om "kiemen van wanorde en tweespan te verwijderen", terwijl een vooruitziende politiek steunend op een elementaire rechtvaardigheidszin dat alles had kunnen voorkomen."

"Het verslag aan de koning verklaart, dat de taalcommissie niet uit het oog mag verliezen, "dat bij de studie der talenkwestie als hoofdzaak het overbrengen geldt van de gelijkheid in rechte en in feite der talen met het beginsel der nationale eenheid."

We zien in deze woorden geen enkele beperking voor het Vlaamse volksrecht. De nationale eenheid bestaat wel in Zwitserland, waar drie taalgroepen naast elkaar wonen en volle recht genieten.

Nooit is overigens in dit weekblad een woord geschreven, waardoor de oplossing der taalkwestie in strijd met de staatkundige eenheid werd gezocht.

Maar elke lichtgelovigheid hebben we afgezworen.

De regering heeft daden in uitzicht gesteld. Ze moet de daad aan het woord aanpassen overal waar onze driekleur weer wappert.

Intussen zal de Vlaamse volkswil zich laten gelden buiten elke commissie om, met de besluiten van die commissie als het kan, maar ook er tegen, waar het moet.

We willen het beste hopen."

De fotografische dienst van het Belgische leger geeft een werk uit: Un Royaume en exil, met inleiding van de Belgische schrijver Maurice des Ombiaux, waarin officiële foto's zijn opgenomen omtrent de geschiedenis van al wat het Belgische leger gedaan heeft sinds het, na een heldhaftige tegenstand aan de IJzer, heeft stelling genomen. Drie afleveringen zijn reeds verschenen. Elk van deze bevat ongeveer 75 foto's.

De winst, bij de verkoop van het goed uitgevoerde werk te behalen, komt ten bate van de oorlogswezen.